

Intervju: **Brigadni general Ornelo Baron,** **rukovodilac NATO vojne kancelarije za vezu (MLO) u** **Beogradu**

Razgovarala: Jelena Milić

1. NATO MLO u Srbiji proširuje svoje aktivnosti. Koje su najznačajnije novine u vašem radu u Srbiji?

Pre svega bih istakao da sam veoma srećan što sam u Srbiji kao šef Vojne kancelarije NATO za vezu (MLO). Radujem se da dam lični doprinos podizanju saradnje Srbije i NATO u okviru Partnerstva za mir na viši nivo. Već imam profesionalnog iskustva na Balkanu kao komandant jedinice na Kosovu i kao vojni ataše u Sloveniji. Ovo je prvi put da sarađujem s oružanim snagama Srbije i mogu da kažem da mi je drago što sam upoznao tako uvežbane i profesionalne vojnike.

Misija NATO MLO nedavno je dopunjena kako bi javna diplomatija NATO u regionu bila osnažena. Uz Grupu za nadzor i savetovanje u okviru naše kancelarije, koja tesno sarađuje s odeljenjem za međunarodnu vojnu saradnju u Ministarstvu

odbrane Srbije, novoformirana Grupa za odnose s javnošću planira da unapredi naše prisustvo u javnosti putem saradnje sa drugim ministarstvima, medijima i nevladinim organizacijama. Grupu će činiti jedan savetnik za vašu zemlju i jedan savetnik za pitanja medija, koji će igrati aktivnu ulogu u našim komunikacijskim aktivnostima, obrazlažući našu misiju i naš rad u Srbiji.

2. Koje su glavne karakteristike saradnje Srbije i NATO?

Srbija je posvećena osposobljavanju svojih vojnih jedinica za razmeštanje u okviru multinacionalnih mirovnih operacija na osnovu odluka Saveta bezbednosti UN ili drugih međunarodnih tela. Za to je neophodna transformacija odbrambenih struktura u jedan moderan sistem, interoperabilan sa svim međunarodnim partnerima. Da bi to postigla, Srbija koristi mehanizme NATO dostupne zemljama članicama PzM. Zbog toga su, u okviru Procesa planiranja i pregleda (PARP) u okviru PzM, postavljeni brojni vojni zadaci, sa naglaskom na razvoju i dostizanju interoperabilnosti sa NATO snagama.

Stoga se tekuća saradnja zasniva na osmišljavanju i sprovođenju aktivnosti u skladu sa dogovorenim ciljevima partnerstva. Ovi ciljevi obuhvataju široki raspon od odbrambenih priprema, informisanja javnosti, upravljanja ljudskim resursima i odbrane od sajber napada, do

sanitetske podrške, pitanja rodne ravnopravnosti, jedinica za specijalne operacije, vežbi za vazdušne operacije itd. Organizovani su brojni sastanci eksperata iz sedišta NATO i zemalja članica NATO i PzM kako bi Vojsci Srbije bila pružena pomoć u dostizanju ovih ciljeva. Jednom u tri meseca iz Brisela dolazi poseban tim da proceni napredak reformi. Dodatnu podršku daju svi vojni atašei iz NATO zemalja akreditovani u Srbiji.

Vojska Srbije, pritom, učestvuje u programu Procene operativnih sposobnosti (OCC E&F), u okviru koga je u toku trogodišnji program evaluacije koju sprovodi multinacionalni tim. Obuhvaćeno je skoro 400 srpskih vojnika iz pešadije, vojne policije i saniteta. Do 2014. godine sve pomenuto osoblje dobiće NATO sertifikate o osposobljenosti za učestvovanje u operacijama u inostranstvu.

3. Ima mišljenja da je NATO prestao da bude efikasna organizacija. Verujete li da će Alijansa i ubuduće igrati važnu ulogu?

NATO organizacija je i dalje veoma vitalna. Ona ima važnu ulogu u širokom spektru pitanja, vojnih i civilnih, kako širom sveta tako i na Balkanu. To je jedini vojni savez na svetu koji ima 28 članica i integrisanu vojnu strukturu. NATO je 2011. godine bio u stanju da istovremeno vodi velike operacije na tri kontinenta, od Libije do Avganistana, kao i na Balkanu. Sve te misije predstavljale su različitu vrstu bezbednosnog izazova, poput održavanja bezbednosti i sigurnosti na Kosovu, zaštite civila u Libiji, obuke snaga bezbednosti u Iraku i obezbeđenja brodova od pirata s obala Somalije. Podvukao bih da je NATO učestvovao i u demontiranju mina, spasavanju od elementarnih nepogoda, kao i u procesu stavljanja oružanih snaga pod civilnu kontrolu u mnogim delovima sveta.

4. Pomenuli ste Proces planiranja i pregleda kao okvir za vojnu

saradnju Srbije i NATO. Kako teče saradnja na političkom planu?

PARP je bio početni korak u procesu proširenja i produbljivanja vojne saradnje sa Srbijom. Aprila 2011. godine Severnoatlantski savet usvojio je zahtev Srbije da joj se odobri Individualni akcioni plan partnerstva (IPAP) s NATO. U toku je postupak u kome ovaj plan treba da odobri svih 28 članica NATO. Kada plan jednom stupi na snagu, obezbediće opšti okvir za političku saradnju Srbije i NATO u novim oblastima, kao što su spoljnja i bezbednosna politika, ljudska i manjinska prava, borba protiv terorizma, borba protiv korupcije itd. U okviru priprema za IPAP, ambasador NATO za projekte izgradnje integriteta Jan Lukas van Horn posetio je pre nekoliko sedmica Beograd kako bi se u Skupštini, Ministarstvu odbrane i Generalštabu sastao s visokim zvaničnicima Srbije koji se bave borbom protiv korupcije. Zamenik pravnog savetnika gospodin Edi Grunen nedavno se sastao sa predstavnicima srpskih ministarstava za unutrašnje poslove, spoljnje poslove, odbranu i pravdu kako bi sa njima razgovarao o SOFA (Sporazumu o statusu snaga), veoma važnom dokumentu koji daje okvir za slanje trupa van zemlje tako da one i dalje ostanu pod domaćom jurisdikcijom. Ovo su samo najnoviji primeri saradnje u raznim oblastima.

5. Kako ocenjujete trenutno stanje opšte reforme sektora bezbednosti u Srbiji? Šta su njena najveća dostignuća do sada, a šta preostali izazovi?

Reforme sektora odbrane i bezbednosti glavni su elementi saradnje Srbije i NATO. Zajednička Grupa za reformu odbrane Srbije i NATO obezbeđuje podršku srpskim vlastima za reforme i modernizaciju oružanih snaga, razvoj veza s NATO putem PzM i savetovanje o vojnim aspektima reforme sektora bezbednosti. Reforme u Srbiji podržane su serijom treninga i vežbi,

čiji je cilj izgradnja moderne, ekonomski održive i demokratski kontrolisane strukture odbrane. NATO u celini, ali i njegove pojedinačne članice, imaju značajnu stručnu bazu koja Srbiji može da pomogne u reformama sektora odbrane i bezbednosti.

Drago mi je što je Grupa za reformu odbrane intenzivirala svoje aktivnosti od 2010. godine i što se sastanci redovno održavaju. Svi planirani projekti pomoći za 2011-2012. godinu realizovani su uspešno, na vreme i uz podršku partnerskih država, među kojima su Norveška, Češka, Kanada i druge članice NATO. Posebno bih istakao petogodišnji projekat koji su vodili Norvežani, vredan 9,6 miliona evra. Ovaj projekat pomogao je da 6.000 otpuštenih iz sektora odbrane u Srbiji započne mali biznis. U okviru NATO programa Nauka za mir i bezbednost, Srbija je primila donacije za niz projekata saradnje, uključujući u to i studije o smanjenju seizmičkih rizika ili radionice o borbi protiv terorizma. NATO će dodatno pojačati naučnu saradnju sa Srbijom, a ključne oblasti njenog razvoja mogla bi predstavljati nova pitanja bezbednosti u regionu, kao i ekološke inicijative.

6. CAES se zalaže za to da Srbija usvoji koncept „pametne odbrane”. Možete li da ocenite dokle je sam NATO stigao u realizaciji ovog koncepta i kako bi mogao pomoći Srbiji da ga i ona usvoji?

Na samitu NATO u Čikagu, maja 2012. godine, lideri NATO složili su se da prihvate takozvanu „pametnu odbranu” kako bi razvili neophodne sposobnosti za dostizanje ciljeva „NATO snage 2020”. Šefovi država i vlada zemalja NATO odobrili su konkretan paket multinacionalnih projekata čiji je cilj obezbeđivanje bolje zaštite NATO snaga, bolje praćenje situacije i bolja obuka. Ovi projekti će poboljšati operativnu efikasnost i dovešće do tešnje saradnje među NATO snagama. O tome je generalni sekretar NATO Anders Fog Rasmussen rekao: “U doba štednje mi ne možemo trošiti više, ali mi ne smemo trošiti ni manje. Poenta je u tome da se troši pametnije i da se za isti novac dobije više.”

Kada je reč o Srbiji, mislim da naše zemlje, partneri NATO-a na Balkanu, imaju šansu da postanu najuspešniji primer primene principa „pametne odbrane”. Suština je u tome da se s minimumom ulaganja postignu specijalizacija i transnacionalna saradnja, čime bi nivo nacionalne bezbednosti, uverljivost i međusobno poverenje bili unapređeni. Srbija i njeni susedi potpuno su svesni da ne mogu imati sve što im treba od sistema odbrane i bezbednosti, stoga treba da se specijalizuju i da se koncentrišu na razvoj određenih oblasti, čime će postići finansijske uštede.

BRIGADNI GENERAL ORNELO BARON

